

Číslo: 77003/2023-2024

SPRÁVA

o výsledkoch školskej inšpekcie
vykonanej v dňoch od 11. 04. 2024 do 12. 04. 2024
a od 15. 04. 2024 do 18. 04. 2024

Názov kontrolovaného subjektu	
Základná škola, Ul. 17. novembra 31, Sabinov	
Zriaďovateľ	Mesto Sabinov

Vedúci zamestnanci kontrolovaného subjektu:

Ing. Slavomír Kožár, MBA, riaditeľ školy
Mgr. Zuzana Krivdová, zástupkyňa riaditeľa školy
Mgr. Ján Jaško, zástupca riaditeľa školy
Mgr. Peter Viktor, PhD., zástupca riaditeľa školy

V súlade s poverením na **tematickú** inšpekciu č. 77003/2023-2024 zo dňa 08. 04. 2024 **inšpekciu vykonali:**

PaedDr. Svetlana Chomjaková, školská inšpektorka, ŠIC Prešov

PaedDr. Mária Ferencová, školská inšpektorka, ŠIC Prešov

Mgr. Adriana Magerová, školská inšpektorka, ŠIC Prešov

1 PREDMET ŠKOLSKEJ INŠPEKCIE

Podpora inkluzívneho vzdelávania žiakov v základnej škole

1.1 ZÁKLADNÉ ÚDAJE

Tematická inšpekcia bola vykonaná v štátnej mestskej plnoorganizovanej základnej škole (ZŠ) s vyučovacím jazykom slovenským. Školu v čase školskej inšpekcie navštevovalo spolu 807 žiakov, z toho 358 žiakov v 15 triedach 1. stupňa a 449 žiakov v 17 triedach 2. stupňa. Špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby (ŠVVP) malo diagnostikovaných 118 žiakov, z nich bolo 67 so zdravotným znevýhodnením (ZZ), 46 zo sociálne znevýhodneného prostredia (SZP) a 5 žiakov s nadaním. V škole sa vzdelávali 3 žiaci cudzinci, odídenci z Ukrajiny. Z marginalizovanej rómskej komunity (MRK) pochádzalo 173 žiakov. Povinnú školskú dochádzku mimo územia Slovenskej republiky plnilo 58 žiakov. Formou individuálneho vzdelávania sa v domácom prostredí vzdelával 1 žiak na 2. stupni. Edukáciu žiakov zabezpečovalo

70 pedagogických zamestnancov (PZ) vrátane 3 katechéto, z toho 9 pedagogických asistentov¹ (PA), 2 školské špeciálne pedagogičky (ŠŠP) a 1 školský digitálny koordinátor. V škole bol zriadený školský klub detí (ŠKD) so 7 oddeleniami. Pre realizáciu inkluzívneho vzdelávania bol v kontrolovanom subjekte zriadený školský podporný tím (ŠPT), ktorý pracoval v zložení 1 ŠŠP a všetci PA. Podľa vyjadrenia riaditeľa školy počet PA bol nepostačujúci a absentovala pozícia sociálneho pedagóga a školského psychológa.

1.2 ZISTENIA A ICH HODNOTENIE

BUDOVANIE INKLUZÍVNEJ KULTÚRY

Škola prostredníctvom **školského vzdelávacieho programu (ŠkVP)** deklarovala pripravovať žiakov na život v slobodnej spoločnosti v duchu porozumenia, znášanlivosti, priateľstva, tolerance a rovnosti medzi národmi a etnickými skupinami. V základnom dokumente prezentovala zámer byť otvorenou školou rešpektujúcou všeľudské etické hodnoty, vytvárať príjemný a bezpečný priestor s kladnými partnerskými vzťahmi medzi učiteľmi, rodičmi a žiakmi. Škola mala v ŠkVP zadefinované osobitosti výchovy a vzdelávania zdravotne znevýhodnených žiakov, žiakov s nadaním a žiakov z cudziny, pričom v dokumente deklarovala realizovať podporné opatrenia ako prostriedok realizácie inkluzívneho vzdelávania pre zabezpečenie plnohodnotného zapájania týchto skupín žiakov do výchovy a vzdelávania s rešpektovaním ich možností a schopností. V základnom dokumente však absentoval spôsob realizovania princípu inkluzívneho vzdelávania vo vzťahu k žiakom zo SZP a MRK, ktorí školu navštevovali. Škola, podľa vyjadrenia riaditeľa školy bola otvorená všetkým žiakom v lokalite a bola pripravená na to, aby im poskytla kvalitné vzdelávanie. Učitelia sa mali možnosť v tejto oblasti vzdelávať a zároveň využívať pomoc inkluzívneho tímu. V prípade žiakov so závažným ZZ (napr. s mentálnym postihnutím), ktorí si pre ich ďalšie napredovanie na základe odporúčania poradenských zariadení vyžadovali špeciálne edukačné prístupy, riaditeľ školy navrhoval zákonným zástupcom ich preradenie do špeciálnej školy. Podľa jeho vyjadrenia bolo rozhodnutie rodičov o preradení resp. nepreradení ich dieťaťa školou plne akceptované. I napriek vyjadreniu riaditeľa školy, že pedagogickí zamestnanci boli odborne pripravení vzdelávať žiakov s rôznym ZZ, s týmto tvrdením sa nestotožňovali takmer dve tretiny učiteľov (61,54 %). Základné informácie o škole (harmonogram školského roka, konzultačné hodiny učiteľov alebo kontaktné údaje školy) boli verejnosti poskytnuté výlučne v slovenskom jazyku ako na webovom sídle školy, tak aj prostredníctvom informačných panelov v budove školy.

V aktuálnom školskom roku 1. ročník ZŠ navštevovalo 89 žiakov, z ktorých malo 9 ŠVVP (2 so ZZ a 7 žiakov zo SZP). Pri prijímaní žiakov do 1. ročníka, ako aj pri prijímaní žiakov prestupom², škola vyhovelá všetkým žiadostiam o prijatie bez ohľadu na zdravotný stav, etnickú príslušnosť či sociálno-ekonomické postavenie rodiny. V školskom roku 2022/2023 školu navštevovalo 781 žiakov, z toho 247 žiakov patrilo do niektorej z ohrozených skupín, čo bola tretina (31,63) zo všetkých žiakov školy. Pozitívnym zistením bola skutočnosť, že v 9. ročníku, všetci žiaci z ohrozenej skupiny (7 žiakov so ZZ a 3 žiaci z MRK) jeho ukončením získali nižšie stredné vzdelanie.

Škola realizovala bohatú školskú a mimoškolskú činnosť a intenzívne sa zapájala do súťaží rôzneho charakteru. Vytváranie príležitostí pre reprezentovanie školy žiakmi vo vedomostných, športových a aj umeleckých súťažiach potvrdilo v dotazníku viac ako štyri

¹ 3 kmeňoví PZ, 6 PA cez projekt Podpora pomáhajúcich profesií.

² Prestupom bolo v aktuálnom školskom roku na školu prijatých 29 žiakov primárneho a nižšieho stredného vzdelávania.

pätiny (85,7 %) zákonných zástupcov. Z vyjadrenia riaditeľa školy, z predložených zoznamov, ale aj z voľných rozhovorov so žiakmi vyplynulo, že snahou školy bolo zapájať žiakov ohrozených skupín do rôznych súťaží, avšak často sa z ich strany PZ stretávali s nezáujmom, a to predovšetkým zo strany žiakov z rómskej komunity, ktorí sa v niektorých prípadoch dobrovoľne z kolektívu vyčleňovali. Najintenzívnejšie zastúpenie mali ohrození žiaci v aktivitách výtvarného, hudobného a predovšetkým športového zamerania.

Z dotazníka zadaného 57 PZ vyplynulo, že vzájomné vzťahy medzi PZ a vedením školy sa vyznačovali **uzavretou klímou**, a to najmä v oblasti direktívneho správania riaditeľa školy a frustrovanosti učiteľov. Zákonní zástupcovia v dotazníku³ zadaného Štátnou školskou inšpekciou (ŠŠI), ktorý bol zameraný na zisťovanie ich postoja k inkluzívnemu vzdelávaniu žiakov na škole uviedli, že sa cítili byť učiteľmi rešpektovaní (98,2 %), boli spokojní so spôsobom informovanosti o vzdelávacích výsledkoch svojich detí (82,2 %), ako aj o diskretnosťou podávania informácií (83,9 %). ŠŠI posudzovala aj vzťahy medzi učiteľmi a žiakmi na základe analýzy dotazníka zadaného žiakom 5. až 9. ročníka. Z ich vyjadrení vyplynulo, že vzájomné vzťahy s učiteľmi žiaci nevnímali ako dostatočne priaznivé. Žiaci síce vyjadrili spokojnosť so školou a svojim školským kolektívom, avšak viac ako dve tretiny žiakov vnímali zo strany učiteľov nezáujem rozprávať sa s nimi a venovať čas ich problémom (66,2 %) a tretina (34,4 %) považovala učiteľov za menej korektných a málo tolerantných. Možnosť spolupodieľať sa na rozhodnutiach školy smerujúcich k zefektívneniu práce školy uviedla len polovica žiakov (51 %). Väčšina žiakov sa negatívne vyjadrila k svojim pocitom, ktoré súviseli s výchovno-vzdelávacím procesom. Viac ako polovica (52,3 %) pociťovala na hodinách nervozitu a stres a takmer tri štvrtiny (73,5 %) sa napriek dostatočnej príprave obávala zlej známky. Podľa vyjadrenia riaditeľa bolo prioritným záujmom školy efektívne spolupracovať so zákonnými zástupcami žiakov a vytvárať tak prostredie pre upevňovanie vzťahov medzi školou, žiakmi a ich rodičmi. Neuspokojivé výsledky v tejto oblasti dosahovala škola v nadväzovaní spolupráce so zákonnými zástupcami z rómskej komunity, ktorí boli vo vzťahu ku škole zdržanliví. Napriek vyjadreniu riaditeľa školy o snahe diskutovať s rodičmi až tretina zákonných zástupcov (33,9 %) nepociťovala záujem školy o ich názory na vzdelávacie potreby ich detí. Pre nerušené osobné rozhovory PZ so žiakmi, prípadne zákonnými zástupcami žiakov mala škola k dispozícii dostatočné priestory, napr. školskú knižnicu, kabinety, zasadaciu miestnosť či učebňu na poskytovanie individuálnych intervencií.

Kontrolovaný subjekt bol spádovou školou pre okolité obce, z ktorých žiaci dochádzali do školy aj prostredníctvom autobusových spojení. Podľa vyjadrenia riaditeľa školy po úspešnom jednaní so zriaďovateľom bol autobusový grafikon nastavený tak, aby bola zabezpečená dostupnosť do školy pre všetkých žiakov. Škola pri vzdelávaní ohrozenej skupiny žiakov úzko spolupracovala so zariadením poradenstva a prevencie, ktoré malo priamo v budove školy elokované pracovisko. V otázkach výchovy, vzdelávania a profesionálnej orientácie PZ a zákonným zástupcom žiakov poskytovala poradenský servis výchovná poradkyňa (VP). Vo vzťahu ku znevýhodneným žiakom bola jej činnosť zameraná predovšetkým na riešenie ich výchovných problémov a tiež na ich usmerňovanie pri voľbe povolania. Podľa jej vyjadrenia bolo snahou školy, aby žiaci ohrození školským neúspechom dokončili nižšie stredné vzdelanie, a tak získali väčšie možnosti pre ďalšie štúdium. Zo strany zákonných zástupcov sa však často stretávali s nepochopením a nezáujmom. Záznamy v jednotlivých triednych knihách potvrdzovali, že VP svoje aktivity orientovala na posilňovanie pozitívnej klímy

³ ŠŠI rozdala dotazník 150 zákonným zástupcom a návratnosť bola 37,3 % (späť ho odovzdalo 56 zákonných zástupcov).

v triedach a na eliminovanie nežiadúceho správania žiakov. Do poskytovania metodickéj pomoci učiteľom pri vzdelávaní žiakov so ŠVVP nebola zainteresovaná. VP pozitívne hodnotila spoluprácu so ŠŠP, ktoré zabezpečovali okrem iného kontakt školy so zariadením poradenstva a prevencie (ZPP). Z dokumentácie školy súvisiacej so vzdelávaním ohrozenej skupiny žiakov vyplynulo, že ZPP poskytovali škole metodickú podporu pre inkluzívne vzdelávanie prostredníctvom diagnostických správ. Uvedenú skutočnosť v dotazníku zadaného 39 PZ zameraného na zisťovanie názorov na inkluzívne vzdelávanie viac ako tretina učiteľov považovala za nepostačujúcu. Komplexnosť informácií zo strany ZPP o žiakoch, ktorí absolvovali diagnostické a rediagnostické vyšetrenia, chýbala tretine PZ (30,8 %). Spolupráca školy s komunitným centrom v Sabinove bola efektívna prevažne iba v zabezpečení kontaktu zákonných zástupcov z rómskej komunity so školou napr. pri získavaní povinných príloh k prihláškam na strednú školu. Kooperácia v oblasti zlepšovania inkluzívneho vzdelávania tejto skupiny znevýhodnených žiakov nebola zdokumentovaná. V oblasti výmeny skúseností inkluzívneho vzdelávania škola nemala vytvorené partnerstvo s inými školami. Kontakty so strednými školami boli využívané predovšetkým v rámci kariérneho poradenstva na účely prezentácie študijných a učebných odborov. Štvrtina učiteľov (25,6%) v dotazníku vyjadrila názor, že vedenie školy nepodporuje tímovú spoluprácu medzi pedagogickými a odbornými zamestnancami v zmysle princípov inkluzívneho vzdelávania a viac ako polovica (59,0 %) PZ konštatovala, že vedenie školy v tejto oblasti nenadväzuje žiadne partnerstvá s inými inštitúciami. Žiaci školy sa zúčastňovali rôznych aktivít organizovaných školou, ale aj mestom Sabinov. Generačné spolužitie a vytváranie pozitívneho vzťahu k seniorom škola podporovala aktivitami, ako napr. *Kolko lásky sa zmestí do krabice* – príprava vianočných balíčkov pre seniorov, kultúrnymi vystúpeniami pre dôchodcov a tiež organizovaním semináru pre dôchodcov *Bezpečný internet*. Rómska kultúra bola žiakov približovaná účasťou na *Rómskom festivale – Hlas cigánskeho neba*. I napriek tomu, že podľa vyjadrenia riaditeľa je v záujme školy formovať pozitívne vzťahy so zákonnými zástupcami, dve pätiny rodičov (39,3 %) v dotazníku uviedli, že nie sú do školských a mimoškolských aktivít zapájaní a viac ako polovica (55,4 %) sa na rozvoji školy ani nepodieľa. Verejnosť bola pravidelne a v dostatočnom rozsahu informovaná o realizovaných aktivitách školy a o účasti žiakov na rôznych vedomostných, športových a umeleckých súťažiach prostredníctvom jej webového sídla, sociálnej siete, pravidelne vydávaného informačného letáku a tiež prostredníctvom príspevkov v Sabinovskom mesačníku.

Riaditeľ školy charakterizoval inkluzívne vzdelávanie ako základné ľudské právo každého jednotlivca, ktorého význam je dôležitý predovšetkým pre prirodzené začlenenie akokoľvek znevýhodnených žiakov do bežného života. Inkluzívne vzdelávanie považoval na škole za bezproblémové a na prospech ohrozených žiakov, ale tiež na prospech triednych kolektívov, v ktorých boli žiaci vedení k tolerancii a k vzájomnej pomoci. Pedagogický zbor charakterizoval ako odborne erudovaný a schopný optimalizovať svoje učebné postupy tak, aby boli rešpektované individuálne osobitosti každého žiaka. Vnímanie dôležitosti inkluzívneho vzdelávania zo strany riaditeľa potvrdila väčšina (82,1 %) učiteľov, pričom štvrtina z nich (28,2 %) nepovažovala podmienky pre edukáciu ohrozených žiakov na poskytovanie kvalitného inkluzívneho vzdelávania na škole za dostatočné.

Vyhodnotenie inklúzie (dotazník CATCH)

Dotazník CATCH je anonymný a je určený pre respondentov vo veku od 9 do 14 rokov. Jeho obsah tvoria 3 samostatné charakteristiky žiakov s rôznymi špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami (ďalej ŠVVP). Respondent má možnosť na základe svojej osobnej

skúsenosti vyberať si jednu z charakteristík žiaka a následne svojimi odpoveďami vyjadriť svoj postoj, názory a skúsenosti voči žiakom so ŠVVP.

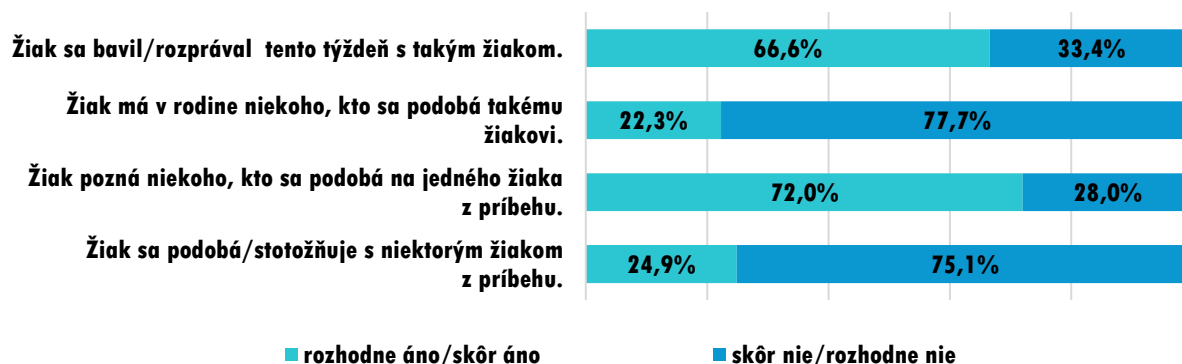
Adam/Alenka	žiak so zdravotným znevýhodnením – <i>chorý, zdravotne oslabený</i>
Boris/Betka	žiak so zdravotným znevýhodnením – <i>s poruchou správania a učenia</i>
Cyri/Cilka	žiak zo <i>sociálne znevýhodneného prostredia</i>

Uvedený dotazník bol administrovaný v 17 triedach 5. až 9. ročníka a vyplnilo ho 350 žiakov, z toho 156 chlapcov (44,57 %) a 194 dievčat (55,43 %).

Podobnosť s typmi žiakov so ŠVVP z ukážky

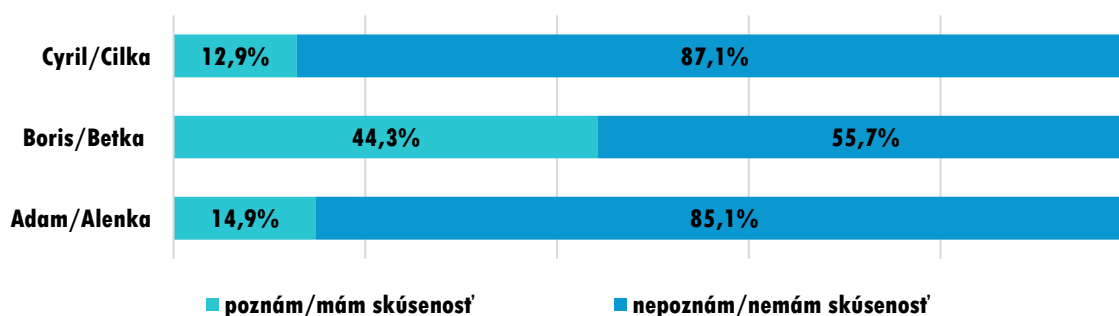
Z analýzy dotazníka vyplynulo, že štvrtina žiakov nižšieho stredného vzdelávania (24,9 %) sa stotožňovala s niektorým žiakom z príbehu. Takmer tri štvrtiny respondentov (72 %) pozná niekoho, kto sa podobá na niektorého zo žiakov a štvrtina (22,3 %) má takého žiaka aj v rodine. Dve tretiny žiakov (66,6 %) boli s podobným žiakom aj v osobnom kontakte.

Graf 1 Podobnosť s typmi žiakov so ŠVVP z ukážky

Napriek tomu, že takmer v každej triede bol žiak resp. žiaci, ktorí boli podobní žiakom vo vyššie uvedených skupinách, rozdiel medzi respondentmi, ktorí s nimi mali skúsenosť a tými, ktorí s nimi skúsenosť nemali bol markantný. Zo žiakov, ktorí sa vyjadrovali ku žiakom chorým, zdravotne oslabeným iba 12,9 % uviedlo, že ich pozná, ale až 87,1 % nemalo s nimi skúsenosti. Podobný rozdiel bol aj pri žiakoch, ktorí si vybrali žiaka zo SZP. S touto skupinou žiakov malo skúsenosti 14,9 % respondentov, no 85,1 % ich nepozná. Vyváženejší rozdiel bol v odpovediach žiakov, ktorí sa zamerali na žiakov s poruchami správania a učenia, ktorých poznalo 44,3 % opýtaných žiakov a 55,7 % nemalo s nimi skúsenosti.

Graf 2 Percentuálne preferencie typov žiakov so ŠVVP

Postoje žiakov k žiakom so ŠVVP

Z dotazníka CATCH vyplynulo, že postoje žiakov k znevýhodneným žiakom boli do veľkej miery zdržanlivé. Kontakt s nimi by sa bránila veľká časť žiakov, o čom svedčí skutočnosť, že 32,9 % z nich by nešlo k nim na návštevu a až 44,5 % by ich nepozvalo na svoje narodeniny. Ešte väčšia časť žiakov odmietala dôvernejší kontakt s touto skupinou žiakov, pretože 64 % žiakov by nebolo ochotných tejto skupine žiakov venovať svoj voľný čas a až 72 % žiakov by sa im nezdôverilo so svojím tajomstvom.

Graf 3 Postoje žiakov k žiakom so ŠVVP

Reflektovanie emócií žiakov vo vzťahu k žiakom so ŠVVP

Vyššie zaznamenaná behaviorálna zložka dotazníka sa v značnej miere odzrkadlila aj v jeho emocionálnej zložke. V jednotlivých položkách viac ako tretina žiakov prejavovala negatívny emocionálny postoj k znevýhodneným žiakom. Rozdiel v kamarátskom vzťahu so žiakom z tejto skupiny a intaktným žiakom videlo 37,1 % žiakov a prítomnosť znevýhodnených žiakov netešila 38,3 % žiakov. Dostať pozvanie do domáceho prostredia znevýhodneného žiaka nechcelo 41,2 % žiakov a za priateľa ich nechcelo mať 44,3 % žiakov. Viac ako polovica žiakov (54,8 %) sa necítila v ich prítomnosti pri spoločnej práci príjemne a až dve tretiny žiakov (66,3 %) odmietala predstavu, žeby mal byť znevýhodnený žiak ich susedom.

Graf 4 Reflektovanie emócií žiakov vo vzťahu k žiakom so ŠVVP

Z vyššie uvedených zistení vyplýva, že behaviorálne a emocionálne postoje žiakov k žiakom so ŠVVP boli u nezanedbateľného počtu žiakov **neprijímajúce**.

V kritériu budovania inkluzívnej kultúry škola dosahovala **určitý pokrok**. Oblasť hodnotenia je dobre riešená v niektorých čiastkových smeroch. Škola pravidelne sleduje spätnú väzbu súvisiacu s priebehom procesov v danej oblasti.

TVORBA INKLUZÍVNEJ POLITIKY

Kontrolovaná škola nemala vypracovanú **konceptnú stratégiu inkluzívneho vzdelávania** s uplatnením princípov inkluzívneho vzdelávania na podmienky školy. V predloženej dokumentácii (konceptná stratégia inkluzívneho vzdelávania) boli deklarované iba všeobecné ciele a princípy, bez zadefinovania priorít a cieľov školy, princípov inklúzie a konkrétnych špecifických položiek aplikovaných do praxe. Toto konštatovanie potvrdili aj zistenia v dotazníku zadaného PZ, v ktorom viac ako tretina (38,5 %) respondentov konštatovala, že v škole absentovalo vypracovanie tohto dokumentu. Kontrolovaný subjekt nemal vypracovaný ani **desegregačný plán**, ktorý by bol prispôsobený aktuálnym potrebám školy. V **školskom poriadku (ŠP)** boli stanovené konkrétne postupy a inštrukcie pre zaistenie bezpečnosti školského prostredia a pre menej bežné kritické situácie (výskyt šikanovania, užívanie návykových látok, traumatický zážitok a pod.). Žiaci boli s obsahom ŠP preukázateľne oboznámení na začiatku školského roka a ich zákonní zástupcovia na úvodnom triednom aktíve.

Výchovu a vzdelávanie kontrolovaná škola realizovala prostredníctvom **ŠkVP** s názvom *Učiť možno slovami, vychovávať iba príkladom*. ŠkVP bol vypracovaný v súlade s ustanoveniami školského zákona a zverejnený na webovom sídle školy. Škola vo svojom základnom dokumente deklarovala vytvorenie vzdelávacích príležitostí pre všetkých žiakov vrátane žiakov so ŠVVP a cudzincov. ŠkVP obsahoval charakteristiku školy a žiakov, organizáciu prijímania žiakov do školy, interkultúrne porozumenie, spoluprácu s rodičmi a inými subjektami, priestorové a materiálno-technické podmienky, ako aj požiadavky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri výchove a vzdelávaní žiakov. Súčasťou jeho obsahu bola tiež charakteristika najviac využívaných metód a foriem edukácie. Kontrolovaný subjekt v dokumente deklaroval právo na kvalitné vzdelávanie žiakov a poskytovanie podporných opatrení (PO) žiakom, ktorí si to vyžadovali. Aj napriek tomu, že škola vzdelávala žiakov z MRK a SZP, v tomto dokumente absentovali osobitosti a podmienky výchovy a vzdelávania týchto skupín žiakov. Škola v ŠkVP deklarovala rozvoj porozumenia, rozmanitosti, potrieb a práv ostatných, tradícií a kultúrnej identity aj v prierezových témach⁴.

Dokumentácia žiakov so ŠVVP bola vedená v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi a obsahovala všetky požadované náležitosti. Predložená dokumentácia súvisiaca s procesom výchovy a vzdelávania žiakov so ŠVVP bola aktuálna a podpísaná zákonnými zástupcami. Pre žiakov so ZZ vzdelávaných v bežných triedach vypracovali PO učitelia v spolupráci so ŠŠP. Z obsahu dokumentácie žiakov vyplynulo, že škola akceptovala odporúčania ZPP, špecifikovala dlhodobé i krátkodobé ciele edukácie žiakov, upravila učebný plán, ako aj obsah vzdelávania, spôsob hodnotenia žiakov, zmeny v organizácii výchovno-vzdelávacieho procesu a akceptovala požiadavky na úpravu prostredia. Dokumenty podľa potreby ŠŠP aktualizovali na základe priebežnej a orientačnej diagnostiky, čím škola umožnila prispôbenie pedagogických prístupov aktuálnym potrebám žiakov. Škola deklarovala poskytovanie podporných stimulov vo forme diferenciacie učiva, zadávania úloh s rozdielnou náročnosťou v nadväznosti na individuálne schopnosti a učebné štýly žiakov alebo možnosť voľby pri riešení úloh.

⁴ Osobnostný a sociálny rozvoj; multikultúrna výchova; regionálna výchova.

Ciele výchovy a vzdelávania v individuálnom vzdelávacom programe (IVP) a v PO rešpektovali potreby a možnosti žiakov so ŠVVP. Z rozhovoru s riaditeľom školy a rovnako aj z vyhodnotenia dotazníka pre PZ vyplynulo, že všetci učitelia rešpektovali ciele výchovy a vzdelávania, ktoré zodpovedali reálnym personálnym, priestorovým a materiálno-technickým podmienkam a koncepcným zámerom školy. Žiakom cudzincom boli PO poskytnuté iba prvý školský rok, a to predovšetkým v jazykovej oblasti. Predpoklady k napĺňaniu stanovených cieľov kontrolovaný subjekt vytváral využitím disponibilných hodín⁵ pre žiakov s nadaním, či ponukou záujmových útvarov. Škola v ŠkVP zaistovala právo na kvalitné vzdelávanie a poskytovanie PO pre všetkých žiakov. V dokumente boli podmienky, špecifiká, ako aj formy podpory⁶ vo **výchove a vzdelávaní žiakov so ŠVVP** zapracované v súlade s princípmi inkluzívneho vzdelávania. ŠŠP koordinovali edukáciu žiakov na základe odporúčaní ZPP. Identifikáciu potrieb žiakov a vyjadrenia k PO zaistovali z pravidelnej pedagogickej diagnostiky učiteľa (1. podpornú úroveň) a orientačnej diagnostiky žiakov ŠŠP (2. podpornú úroveň).

Kontrolovaná škola vytvárala inkluzívnu kultúru v kontexte priorít školy, zaistovala právo na kvalitné vzdelávanie a poskytovanie PO všetkým žiakom a deklarovala multikultúrne porozumenie pre všetkých účastníkov edukačného procesu.

V kritériu tvorba inkluzívnej politiky škola dosahovala podstatný pokrok. Oblasť hodnotenia je riešená systematicky takmer v celom rozsahu. Vo väčšine indikátorov sú dosahované dobré výstupy a výsledky. Škola pravidelne sleduje dianie v škole, ktoré slúži ako podklad na ďalšie zlepšovanie kvality inklúzie.

ROZVÍJANIE INKLUZÍVNEJ PRAXE

Výchovno-vzdelávací proces, priebeh vzdelávania

Organizácia a priebeh výchovno-vzdelávacieho procesu v kontrolovanej škole vytvárali podmienky pre inkluzívne vzdelávanie. Školskí inšpektori vykonali spolu 56 hospitácií v 32 triedach, z toho 24 hospitácii na 1. stupni a 32 na 2. stupni. V dotazníku sa takmer všetci učitelia (97,4 %) vyjadrili, že rešpektovali všetkých žiakov a zohľadňovali špecifiká každého žiaka. Väčšina zákonných zástupcov (82,2 %) žiakov v dotazníku uviedla, že vyučujúci na ich deti kladli primerané nároky a väčšinou rešpektovali ich špecifické potreby. Priamym pozorovaním vyučovacích hodín ŠŠI zistila, že takmer všetci učitelia podporovali vzájomnú kooperáciu, poskytovali podporné stimuly pre učenie sa každého žiaka a do edukačného procesu zapájali rovnako všetkých žiakov, vrátane žiakov so ŠVVP, ako aj žiakov z MRK, čím vytvárali podmienky pre inkluzívne vzdelávanie. Diferencovaním žiakov nebola v kontrolovanom subjekte vytvorená žiadna trieda, žiaci sa vzdelávali v rôznorodých triedach a žiadna zo znevýhodnených skupín žiakov nebola v školskom prostredí priestorovo ani organizačne vylúčená. Podľa vyjadrenia riaditeľa školy však často dochádzalo zo strany žiakov a ich zákonných zástupcov z rómskej komunity k dobrovoľnému vyčleňovaniu z kolektívu pri organizovaní plaveckých a lyžiarskych kurzov, ktorých sa odmietali zúčastňovať.

Pozitívnou stránkou všetkých sledovaných hodín bolo vytváranie **bezkonfliktného spolužitia všetkých žiakov bez ohľadu na odlišnosti**. Vyučujúci vytvorili v triedach atmosféru istoty, optimálnych vzťahov a psychického bezpečia predovšetkým ústretovou komunikáciou a empatickým prístupom a podporovali vzájomné pozitívne vzťahy, spoluprácu, toleranciu

⁵ 1 hodina týždenne

⁶ PA v triede, špeciálnopedagogická a psychologická intervencia, vypracovanie IVP, špeciálne a kompenzačné pomôcky.

a sebadôveru každého žiaka. Zo sledovania edukácie žiakov vyplynulo, že na viac ako polovici (60,71 %) vyučovacích hodín sa žiaci učili aj o praktických veciach relevantných pre ich súčasný život, a to aj vhodným **začlenením prierezových tém (PT)** s konkretizáciou cieľov a spôsobom ich plnenia. **PT** boli rozpracované v dodatku k ŠkVP a realizované prevažne zapracovaním do obsahu vzdelávania jednotlivých predmetov, ale aj formou besied, prednášok, exkurzií, pobytu v prírode počas didaktických hier a účelových cvičení či rôznymi školou organizovanými aktivitami.

Žiakom ohrozenej skupiny poskytovali pomoc pri prekonávaní bariér **PA**, ktorí úzko spolupracovali so ŠŠP, ale hlavne s učiteľmi. PA na vyučovacích hodinách, na ktorých boli prítomní, poskytovali podporu všetkým žiakom z ohrozenej skupiny počas celej vyučovacej hodiny v nevyhnutnom rozsahu a podporovali tak ich samostatnosť. Žiačke s obmedzenou schopnosťou pohybu a orientácie bola PA nápomocná počas celého vyučovacieho procesu, ale aj pri prekonávaní priestorových bariér a samobslužných činnostiach. Počas vyučovacích hodín v prípade potreby bola nápomocná aj ostatným žiakom z ohrozenej skupiny. Nedostatkom vzájomnej spolupráce PA s učiteľmi bola absencia vyhodnocovania vzdelávacích výsledkov žiakov v závere vyučovacej hodiny.

Vyučujúci na sledovaných hodinách k pochopeniu učiva efektívne využívali učebné pomôcky (91,1 %), ale v menšej miere používali pre žiakov ohrozenej skupiny kompenzačné pomôcky (25,0 %). Na väčšine hodín (58,9 %) absentovalo zmysluplné využitie **IKT**, ktoré prevažne využívali vyučujúci na prezentáciu učiva. Žiakom so ŠVVP boli informácie na väčšine sledovaných hodín (71,4 %) sprostredkované klasickým spôsobom, a to vysvetľovaním učiva, a doplnené bolo prevažne printovým materiálom, avšak často bez uplatňovania metód podporujúcich ich aktívne učenie sa. Vyučujúci uplatňovali **kompenzačné opatrenia** týkajúce sa najmä predĺženého výkladu, zohľadňovania vlastného pracovného tempa žiaka a pomoci PA.

V dotazníku sa takmer všetci (94,87 %) učitelia vyjadrili, že pripravujú **učebné materiály alebo pracovné listy odrážajúce rozmanitosť** žiakov v triede, čo sa však na sledovaných hodinách nepotvrdilo. Z vykonaných hospitácií vyplynulo, že iba tretina (32,1 %) učiteľov pripravovali učebné materiály a pracovné listy podľa špecifických potrieb žiakov a podľa ich vzdelávacích predpokladov. Vyučujúci zadávali rovnaké pracovné listy a učebné materiály ako žiakom z ohrozenej skupiny, tak aj intaktným žiakom a žiakom s nadaním, ktorých nadanie nebolo na sledovaných hodinách vôbec rozvíjané.

Učitelia vo výchovno-vzdelávacom procese vytvárali bezpečné a inkluzívne prostredie, aplikovali rôzne spektrum metód a stratégií k naplneniu stanovených cieľov, ktoré však **neboli stimulujúce pre všetkých žiakov**. Žiaci s nadaním riešili úlohy a zadania totožné so zadaniami pre intaktných žiakov či žiakov so ZZ. Učitelia im neponúkli aktivity, ktorými by plnili náročnejšie úlohy a pomocou nich napredovali. Len tretina (37,5 %) učiteľov vytvárala žiakom portfólia (prevažne na 1. stupni), ktoré aktívne využívali ako nástroj komplexného posudzovania žiackych vedomostí pri komunikácii so zákonnými zástupcami či ostatnými pedagógmi. Vyučujúci do činnosti počas vyučovacej hodiny zapájali všetkých žiakov a väčšina (87,5 %) z nich poskytovala nové informácie zrozumiteľným a prijateľným spôsobom. Na väčšine sledovaných hodín (59,9 %) však žiaci nemali možnosť pracovať v skupinách alebo vo dvojiciach, prezentovať výsledky svojej práce (71,4 %) a ani neboli učiteľmi usmerňovaní k individuálnej organizácii svojej práce počas vyučovacej hodiny. Žiaci väčšinou plnili pokyny vyučujúceho a iba ojedinele preberali zodpovednosť za plánovanie svojho času. Hodnotenie žiakov bolo humánne, učitelia často vyzdvihovali osobný pokrok žiakov, avšak takmer polovici (49,6 %) sledovaných hodín absentovalo konkretizovanie úspechu resp. neúspechu, ako aj podnecovanie žiakov k sebahodnoteniu. Učitelia využívali pochvalu ako motiváciu na úrovni žiaka a ojedinele

aj konštruktívnu kritiku podporujúcu reflexiu a sebareflexiu. Hodnotenie žiakov klasifikáciou na vyučovacích hodinách nebolo uplatňované.

V kritériu výchovno-vzdelávací proces, priebeh vzdelávania škola dosiahla určitý pokrok. Hodnotená oblasť je dobre riešená v niektorých čiastkových smeroch. Škola pravidelne sleduje spätnú väzbu súvisiacu s priebehom procesov v danej oblasti.

Podmienky na vzdelávanie, úroveň podpory žiakov

Výchovno-vzdelávací proces zabezpečovali kvalifikovaní PZ a celková **odbornosť vyučovania** v škole dosahovala 95,9 % (1. stupeň 95 %, 2. stupeň 96,5 %). Riaditeľ školy a ostatní vedúci pedagogickí zamestnanci spĺňali kvalifikačné predpoklady a požiadavky na výkon funkcie. Plán profesijného rozvoja pedagogických zamestnancov vychádzal z potrieb a cieľov stanovených v ŠkVP, pričom vedenie školy podporovalo vzdelávanie PZ aj v oblasti inklúzie. Z analýzy ročných plánov osobného rozvoja vyplynulo, a väčšina (85,9 %) PZ to aj v dotazníku potvrdila, že svoje profesijné kompetencie rozvíjali prostredníctvom aktivít zameraných na rozvoj kritického myslenia, tvorbu inkluzívnej kultúry školy, formatívne hodnotenie, vzájomnú komunikáciu a zmysluplné využitie IKT žiakmi vo vyučovacom procese. Priamym pozorovaním na hospitovaných hodinách bolo zistené, že efektívne formatívne hodnotenie a využívanie IKT v procese učenia bolo uplatňované iba približne na viac ako polovici vyučovacích hodín.

Vedenie školy realizovalo plánovanú kontrolnú a hospitačnú činnosť sporadicky. Výsledky z hospitačnej činnosti analyzovali individuálne s vyučujúcimi, čo potvrdzovali predložené písomné záznamy. Hospitujúci k zisteným nedostatkom prijímali adekvátne opatrenia len ojedinele a následnú kontrolu akceptácie alebo plnenia prijatých opatrení vedenie školy nevykonávalo. Rovnako výsledky z kontrolnej činnosti neboli analyzované a zovšeobecňované na zasadnutiach poradných orgánov školy, čo vytváralo predpoklad formalizmu vnútorného systému kontroly a hodnotenia edukácie v oblasti riadenia školy. Učitelia nerealizovali vzájomné hospitácie a kontrolovaný subjekt nemal vypracovaný interný systém opatrení zameraný na eliminovanie školského neúspechu žiakov.

V kontrolovanej škole bol zriadený **ŠPT**, ktorý tvorili ŠŠP a PA. Budovanie **partnerstva so zákonnými zástupcami žiakov** s akceptom na posilnenie vzájomnej dôvery v kontrolovanom subjekte zabezpečovali hlavne ŠŠP, ktoré boli v pravidelnom kontakte so zákonnými zástupcami žiakov. V dotazníku väčšina (83,9 %) rodičov uviedla, že škola má ŠPT, s ktorým riešia postup vzdelávania a návrh opatrení na odstránenie učebných problémov svojho dieťaťa. Z odpovedí učiteľov v dotazníku vyplynulo zistenie, že koordinácia foriém PO medzi PA a učiteľmi bola efektívne len pre približne dve tretiny vyučujúcich (64,6 %). Z rozhovorov ďalej vyplynulo, že vzájomná spolupráca bola vedená na neformálnej báze (počas prestávok, osobné stretnutia), zväčša neplánovaná a nesystematická. ŠŠP boli nápomocní v plnom rozsahu svojho pôsobenia a poskytovali svoje služby žiakom so ŠVVP, z MRK a menej úspešným žiakom. Aj keď sa priamo nezúčastňovali výchovno-vzdelávacieho procesu, podieľali sa na tvorbe a aktualizácii IVP podľa usmernení zariadení poradenstva a prevencie⁷. Škola zabezpečovala podpornú úroveň 1. stupňa, ktorú realizovali najmä triedni učitelia a ostatní vyučujúci v spolupráci so ŠPT, výchovným a kariérovým poradcom a ich činnosť spočívala skôr v preventívno-výchovnej

⁷ Súkromné centrum poradenstva a prevencie BambiCentrum, Šarišské Michaľany; Centrum poradenstva a prevencie, SNP 514/15, Sabinov; Súkromné centrum poradenstva a prevencie, Demjata.

činnosti a pedagogickej diagnostike. V rámci 2.stupňa podpornej úrovne ŠPT poskytoval odbornú činnosť pre žiakov so zvýšenými nárokmi na podporu. V rámci špeciálno-pedagogickej intervencie poskytovali odbornú pomoc a poradenské služby nielen žiakom so ŠVVP, ale aj ich zákonným zástupcom a PZ. Na základe ich orientačnej diagnostiky boli do edukácie žiakov so ŠVVP zavádzané PO. ŠPT podľa potreby aktualizoval na základe priebežnej a orientačnej diagnostiky PO jednotlivých žiakov, čím škola umožnila prispôsobenie pedagogických prístupov aktuálnym potrebám žiakov. Kontrolovaná škola dbala na to, aby mala **funkčný podporný systém a ŠPT**.

Škola mala primerané **priestorové podmienky**, ktoré umožňovali plnenie vzdelávacích štandardov jednotlivých vyučovacích predmetov. V 1 trojpodlažnej budove sa nachádzalo 32 kmeňových tried s interaktívnymi tabuľami a internetovým pripojením a 14 odborných učební pre vyučovanie prírodovedných predmetov, TECH, cudzieho jazyka, výtvarnej výchovy a informatiky s dostatočným počtom počítačovej techniky, 3 telocvične, knižnica, školské dielne a učebňa špeciálnopedagogickej intervencie. Škola disponovala relaxačnými zónami na každom poschodí. Jeden z vchodov do objektu mal vybudovaný bezbariérový vstup, pričom aj interiér školy bol prispôsobený pre potreby žiakov s pohybovým obmedzením. V exteriéri školy bolo vybudované športové a dopravné ihrisko. Vnútorne a vonkajšie priestory kontrolovaného subjektu sa vo vyučovacom čase využívali podľa efektívne vypracovaných rozvrhov hodín a prevádzkových poriadkov. Interiér školy esteticky skrášľovali výtvarné práce žiakov, informačné tabule s aktuálnou tematikou a výstavami žiackych prác (projekty, výrobky), regionálne výrobky a ocenenia žiakov najmä zo športových súťaží.

Priestory školy boli účelne využívané i v **mimovyučovacom čase** na realizáciu záujmovej činnosti. Škola realizovala aktivity, ktoré odrážali záujmy žiakov a boli dostupné všetkým bez rozdielu. Súčasťou školy bol aj školský klub detí (ŠKD) so 7 oddeleniami. ŠKD svoju činnosť realizoval podľa vypracovaného výchovného programu. V čase školskej inšpekcie navštevovalo ŠKD spolu 164 žiakov, z toho 7 so ŠVVP a 9 žiakov z MRK. V rámci záujmovej a mimoškolskej aktivity v škole pracovalo 29 záujmových útvarov s rôznym zameraním, ktoré významne ovplyvňovali osobnostný rozvoj a sebazpoznanie žiakov. Realizáciou krátkodobých a dlhodobých aktivít pre verejnosť⁸ kontrolovaný subjekt zabezpečoval prezentáciu školy na verejnosti. Škola umožňovala žiakom zapájať sa do rôznych projektov⁹, výtvarných, tvorivých, literárnych a športových súťaží a predmetových olympiád¹⁰, do aktivít s environmentálnou tematikou¹¹, ako aj do podujatí mesta Sabinov¹². Pre žiakov kontrolovaný subjekt organizoval rôzne exkurzie, výlety, besedy a spoločenské podujatia¹³. Zákonných zástupcov a verejnosť škola o dianí v škole informovala prostredníctvom sociálnych sietí a školského e-časopisu Newsletter, ktorý vydávala raz mesačne.

Pre žiakov, ich zákonných zástupcov a PZ výchovné poradenstvo zabezpečovala poverená PZ v kumulovanej funkcii **výchovný poradca (VP) a kariérový poradca (KP)**. Z výsledkov dotazníka, ktorý bol zameraný na výchovné poradenstvo žiakov 8. a 9. ročníka vyplynulo, že väčšina opýtaných žiakov (86,1 %) vedela, kto je v škole VP a takmer štyri pätiny

⁸ Vianočné trhy; Dni mesta Sabinov; Deň otvorených dverí a iné.

⁹ Škola priateľská k deťom (Unicef – Klimatická zmena s dopadom na detské práva); Záložka do knihy spája školy; IT škola; Organika – Mliečny program; Nadácia Orange – Školy pre budúcnosť a pod.

¹⁰ V ktorých na okresnej či krajskej úrovni žiaci dosahovali popredné umiestnenia v olympiádach v SJL, ANJ, MAT, BIO, DEJ, TECH, GEG a v súťažiach Šaliansky Maľko, Hviezdoslavov Kubín či v basketbale žiačok a pod.

¹¹ Zber druhotných surovín – vrchnáky Milk Agro, Recyklohry; Svetový deň stromov; Prikrmovanie vtáctva v zimných mesiacoch; Deň vody; Deň Zeme a pod.

¹² Sabinovský autorský recitačný máj; Hviezdoslavov Kubín; besedy – Mestská knižnica B. N. Nezabudova Sabinov.

¹³ Vianočná akadémia a burza; Karneval; Deň matiek; Medzinárodný deň detí; mesiac úcty k starším a iné.

respondentov (79,09 %) potvrdili, že sa na ňu môžu so svojimi ťažkosťami obrátiť, pretože sa o ich problémy zaujíma. VP sa vyjadrila, že žiaci sa jej zdôverovali prevažne so svojimi sociálnymi a vzťahovými problémami a taktiež s problémami s učením. Starostlivosť o žiakov so ŠVVP, riešenie foriem ich vzdelávania, ako aj zaistovanie metodologickej pomoci a koordinácie práce učiteľov v tejto oblasti zabezpečovala ŠŠP. S triednymi kolektívmi uskutočňovala stretnutia a preventívne aktivity so zameraním na vytváranie pozitívnej klímy tried a vzťahov medzi žiakmi v škole i na predchádzanie a odstraňovanie rizikového správania žiakov, čo potvrdili záznamy v triednych knihách, ako aj vyjadrenia žiakov v dotazníkoch. Preventívne programy zamerané na prevenciu drogových závislostí a sociálno-patologických javov v prevažnej miere uskutočňovala koordinátorka prevencie v spolupráci s VP.

KP mala stanovené konzultačné hodiny a viedla záznamy z realizovaných stretnutí so žiakmi a ich zákonnými zástupcami. Konzultačné hodiny boli zverejnené na webovom sídle školy. V rozhovore, ako aj v dotazníku, KP uviedla, že v rámci stanovených konzultačných hodín, resp. prostredníctvom aplikácie EduPage, poskytovala žiakom a ich zákonným zástupcom informácie o profesijnej orientácii, zaistovala im aj poradenskú podporu pri výbere školy, pri postupnom ujasňovaní si predstáv o možnostiach ďalšieho štúdia a príprave na budúce povolanie. Z dotazníka pre žiaka zameraného na KP vyplynulo, že takmer všetci opýtaní žiaci (95,4 %) 8. a 9. ročníka pokladali za dôležitú mať v škole KP a väčšina žiakov (88,4 %) mala vedomosť, kto z učiteľov v škole zastáva túto funkciu.

V kritériu podmienky na vzdelávanie, úroveň podpory žiakov škola dosiahla *veľmi dobrý stav*. Hodnotená oblasť je riešená systematicky a prakticky v celom rozsahu. Škola dosahuje v rámci inkluzívneho vzdelávania veľmi dobré výsledky vo všetkých indikátoroch.

V kritériu rozvíjanie inkluzívnej praxe škola dosiahla *podstatný pokrok*. Hodnotená oblasť riešená systematicky takmer v celom rozsahu. Vo väčšine indikátorov sú dosahované dobré výstupy a výsledky. Škola pravidelne sleduje dianie v škole, ktoré slúži ako podklad na ďalšie zlepšovanie kvality inklúzie.

2 ZÁVERY

Budovanie inkluzívnej kultúry

Škola v ŠkVP deklarovala zámer byť otvorenou školou rešpektujúcou všeľudské etické hodnoty, vytvárať priestor, ktorý bude príjemným a bezpečným miestom s pozitívnymi partnerskými vzťahmi medzi učiteľmi, rodičmi a žiakmi. Podľa riaditeľa školy boli PZ odborne pripravení vzdelávať žiakov s rôznym znevýhodnením, no takmer dve tretiny učiteľov sa s týmto názorom nestotožňovali. Škola taktiež deklarovala právo na vzdelávanie a poskytovanie PO všetkým žiakom, avšak v ŠkVP absentovali osobitosti výchovy a vzdelávania žiakov z MRK a SZP. Pri prijímaní žiakov do 1. ročníka, ale aj pri prijímaní žiakov prestupom škola vyhovelá všetkým žiadostiam o prijatie bez ohľadu na zdravotný stav, etnickú príslušnosť či sociálno-ekonomické postavenie rodiny. Škola realizovala bohatú školskú a mimoškolskú činnosť a intenzívne sa zapájala do súťaží rôzneho charakteru. Ohrození žiaci sa aktívne zúčastňovali aktivít rôzneho zamerania. Kontrolovaný subjekt pri vzdelávaní ohrozenej skupiny žiakov úzko spolupracoval so ZPP, ktoré malo priamo v budove školy elokované pracovisko. V oblasti výmeny skúseností inkluzívneho vzdelávania škola nemala vytvorené partnerstvo s inými školami. Kontakty so strednými školami boli využívané predovšetkým v rámci kariérneho poradenstva na účely prezentácie študijných a učebných odborov. Vzájomné vzťahy medzi vedením školy a PZ boli

uzavreté, čo mohlo ovplyvniť aj vzťahy medzi žiakmi a PZ. Pozitívnejšie PZ vnímali zákonní zástupcovia, ktorí sa cítili byť učiteľmi rešpektovaní. Vnímanie dôležitosti inkluzívneho vzdelávania zo strany riaditeľa potvrdila prevažná väčšina učiteľov, avšak viac ako štvrtina z nich podmienky pre edukáciu ohrozených skupín žiakov na poskytovanie kvalitného inkluzívneho vzdelávania na škole nepovažovala za dostatočné.

Výrazné pozitíva

- otvorenosť školy všetkým skupinám žiakov,
- bohatá školská a mimoškolská činnosť,
- aktívne využívanie dostupných zdrojov na informovanie verejnosti o aktivitách všetkých žiakov školy.

Oblasti vyžadujúce si zlepšenie

- uzatvorená klíma školy,
- vytváranie partnerských vzťahov v rámci inklúzie s inými školami,
- nadväzovanie spolupráce so zákonnými zástupcami žiakov z MRK hľadaním vyhovujúcich foriem a metód partnerstva.

Tvorba inkluzívnej politiky

Z dokumentácie školy vyplynulo, že škola nemala reálne vypracovanú koncepcnú stratégiu s uplatnením princípov inkluzívneho vzdelávania a ani desegregačný plán. Škola deklarovala iba všeobecné ciele a princípy a nie konkrétne a špecifické položky, ktoré by učitelia aplikovali v praxi. ŠkVP bol vypracovaný v súlade s ustanoveniami školského zákona a zverejnený na webovom sídle školy. Škola v ŠkVP deklarovala rozvoj porozumenia, rozmanitosti, potreby a práva ostatných, kultúrnej identity a tradícií nielen rozpracovaných učebných osnovách jednotlivých vzdelávacích oblastiach, ale aj v prierezových témach. Všetky predložené dokumenty súvisiace s procesom výchovy a vzdelávania žiakov so ŠVVP boli aktuálne a podpísané zákonnými zástupcami. Pre žiakov so ZZ v bežných triedach učitelia v spolupráci so ŠPT a so ŠŠP vypracovali PO. Škola ďalej deklarovala poskytovanie podporných stimulov vo forme diferenciacie učiva, zadávania úloh s rozdielnou náročnosťou v nadväznosti na individuálne schopnosti a učebné štýly žiakov alebo možnosť voľby pri riešení úloh. Ciele výchovy a vzdelávania v IVP a v PO rešpektovali potreby a možnosti všetkých žiakov so ŠVVP. Tieto ciele zodpovedali reálnym personálnym, priestorovým a materiálno-technickým podmienkam a koncepcným zámerom školy. V ŠkVP boli podmienky, špecifiká, ako aj formy podpory vo výchove a vzdelávaní žiakov so ŠVVP zapracované v súlade s princípmi inkluzívneho vzdelávania. Koordináciu edukácie žiakov z ohrozenej skupiny zaisťovali ŠŠP. V kontrolovanej škole fungovali podporné úrovne 1. a 2. stupňa. Identifikáciu potrieb žiakov a vyjadrenia k PO zaisťovali z pravidelnej pedagogickej diagnostiky učitelia a orientačnej diagnostiky žiakov ŠŠP, ktoré poskytovali odborné činnosti v plnom rozsahu svojho pôsobenia.

Výrazné pozitíva

- jasné postupy a inštrukcie v ŠP pre bezpečnosť školského prostredia a menej bežné krízové situácie,
- kompletná dokumentácia žiakov so ŠVVP.

Oblasti vyžadujúce si zlepšenie

- vypracovanie koncepcnej stratégie s uplatnením princípov inkluzívneho vzdelávania,
- vypracovanie desegregačného plánu školy,

- vypracovanie PO pre žiakov cudzincov pre eliminovanie nežiadúcich vplyvov ich znevýhodnenia vyplývajúcich z jazykovej bariéry.

Rozvíjanie inkluzívnej praxe

Organizácia a priebeh edukácie v kontrolovanej škole podporovala inkluzívne vzdelávanie. Prevažná väčšina učiteľov akceptovala všetkých žiakov, takmer všetci učitelia poskytovali podporné stimuly pre učenie sa každého žiaka a rovnako zapájali do výchovno-vzdelávacieho procesu všetkých žiakov, vrátane žiakov so ŠVVP a z MRK a vytvárali podmienky na inkluzívne vzdelávanie. Pozitívnu stránkou všetkých sledovaných hodín bolo vytváranie bezkonfliktného spolužitia všetkých žiakov bez ohľadu na odlišnosti. Na vyučovacích hodinách žiaci získali vedomosti aj o praktických veciach relevantných aj pre ich súčasný život, a to aj rozpracovaním PT. Žiakom ohrozenej skupiny poskytovali pomoc pri prekonávaní bariér aj PA, ktorí spolupracovali so ŠŠP a poskytovali podporu všetkým žiakom, avšak v menšej miere spolupracovali s učiteľmi pri vyhodnotení výsledkov vzdelávania. Na sledovaných hodinách vyučujúci vytvárali priaznivú pracovnú klímu triedy a rešpektovali pracovné tempo žiakov. Pri práci so žiakmi so ŠVVP využívali pracovné listy a učebné pomôcky, ktoré napomáhali eliminovať dôsledky ich ZZ, ale nediferencovali úlohy a zadania podľa ich špecifických potrieb. Žiaci s nadaním pracovali na totožných úlohách ako intaktní žiaci, či žiaci so ZZ. Učitelia im neponúkli aktivity, ktoré by im pomohli napredovať a plniť náročnejšie úlohy.

Výchovno-vzdelávací proces zabezpečovali kvalifikovaní PZ a OZ. Škola podporovala odborný rast PZ. Hospitačná činnosť bola vedením školy vykonávaná sporadicky a ani vzájomné hospitácie s cieľom skvalitnenia vyučovacieho procesu vyučujúci nevykonávali. V kontrolovanej škole bol zriadený ŠPT, ktorý tvorili ŠŠP a PA. Budovanie partnerstva so zákonnými zástupcami žiakov s akceptom na posilnenie vzájomnej dôvery v kontrolovanom subjekte zabezpečovali hlavne ŠŠP. Odbornú pomoc žiakom so ŠVVP, z MRK, menej úspešným žiakom a žiakom cudzincom poskytovali ŠŠP. Na základe pedagogickej a orientačnej diagnostiky boli do edukácie žiakov zavádzané PO. ŠPT podľa potreby aktualizoval na základe priebežnej a orientačnej diagnostiky PO jednotlivých žiakov. Kontrolovaná škola dbala na to, aby mala funkčný podporný systém a ŠPT. Škola mala primerané priestorové podmienky, ktoré umožňovali plnenie vzdelávacích štandardov jednotlivých vyučovacích predmetov. Priestory školy sa účelne využívali i v mimovyučovacom čase na realizáciu záujmovej a výchovnej činnosti. Škola realizovala aktivity, ktoré odrážali záujmy a aj nadanie žiakov a boli dostupné všetkým žiakom školy bez rozdielu. Súčasťou školy bol aj ŠKD so 7 oddeleniami. Pre žiakov, ich zákonných zástupcov a PZ výchovné poradenstvo zabezpečovala poverená PZ v kumulovanej funkcii VP a KP.

Výrazné pozitíva

- bezkonfliktné spolužitie žiakov,
- odbornosť vyučovania,
- vzdelávanie sa v oblasti inklúzie,
- rôznorodosť záujmových aktivít.

Oblasti vyžadujúce si zlepšenie.

- spolupráca PA s učiteľmi v oblasti zhodnotenia splnenia cieľov hodiny, konkretizovania pretrvávajúcich nedostatkov a poskytovania návrhov na zlepšenie edukačných výsledkov žiakov,
- aktivizácia znevýhodnených žiakov a žiakov s nadaním prostredníctvom diferencovania učebných materiálov podľa ich špecifických potrieb,

- využívanie výukových programov prostredníctvom IKT na motivovanie a podnecovanie žiakov vo výchovno-vzdelávacom procese,
- zriadenie pozície školského psychológa a sociálneho pedagóga.

V celkovom hodnotení kvality inkluzívnej školy (64,9 %) škola reflektuje inkluzívne vzdelávanie. Na úrovni princípov inkluzívneho vzdelávania ho rieši uspokojivo. Vyskytujú sa občasné problémy, ktorých si je škola vedomá a pracuje na ich systematickom riešení. Výsledky vo viacerých smeroch presahujú priemer.

Zamestnanci, ktorých sa príslušné inšpekčné zistenia týkajú, boli s výsledkami a závermi oboznámení.

OPATRENIA ŠTÁTNEJ ŠKOLSKEJ INŠPEKCIE

Na základe zistení a ich hodnotení uvedených v správe o výsledkoch školskej inšpekcie Štátna školská inšpekcia uplatňuje voči vedúcemu zamestnancovi kontrolovaného subjektu tieto opatrenia:

1. odporúča:

- a) zapracovať do ŠkVP podmienky a osobitosti výchovy a vzdelávania žiakov z MRK a SZP,
- b) vypracovať koncepcnú stratégiu s uplatnením princípov inkluzívneho vzdelávania s ohľadom na reálne podmienky školy,
- c) vypracovať desegregačný plán školy,
- d) vypracovať PO pre žiakov cudzincov z dôvodu eliminácie nežiadúcich vplyvov ich znevýhodnenia vyplývajúcich z jazykovej bariéry,
- e) diferencovaním úloh v procese učenia aktivizovať žiakov a podporovať ich úspešnosť.

PÍ SOMNÉ MATERIÁLY POUŽITÉ PRI ŠKOLSKEJ INŠPEKCII

1. ŠkVP
2. správa o výchovno-vzdelávacej činnosti, jej výsledkoch a podmienkach školy za školský rok 2022/2023
3. zápisnice zo zasadnutí pedagogickej rady
4. zápisnice zo zasadnutí MO
5. plány práce MO
6. koncepcná stratégia školy
7. rozvrhy hodín tried
8. rozvrhy hodín učiteľov
9. triedne knihy
10. triedne výkazy
11. katalógové listy žiakov
12. školský poriadok
13. dokumentácia zo zápisu do ZŠ
14. výchovný plán ŠKD
15. rozhodnutia vydané riaditeľom školy
16. plán práce ŠŠP
17. plán práce VP

18. plán práce KP
19. plán práce školskej koordinátorky vo výchove a vzdelávaní
20. plán kontrolnej činnosti
21. záznamy z kontrolnej a hospitačnej činnosti
22. plány činností PA
23. dokumentácia žiakov so ŠVVP
24. doklady o získanom vzdelaní PZ školy
25. plán profesijného rozvoja
26. smernica k prevencii a riešeniu šikanovania detí a žiakov
27. dokumentácia súvisiaca s organizovaním školských a mimoškolských aktivít

Správu o výsledkoch školskej inšpekcie vyhotovila:

Školská inšpektorka: PaedDr. Svetlana Chomjaková

Dňa: 10. 05. 2024

PREROKOVANIE SPRÁVY

Na prerokovaní správy o výsledkoch školskej inšpekcie sa zúčastnili:

- a) za Štátnu školskú inšpekciu, Školské inšpekčné centrum Prešov:
PaedDr. Svetlana Chomjaková
- b) za kontrolovaný subjekt zodpovedný vedúci zamestnanec:
Ing. Slavomír Kožár, MBA

Prerokovanie správy o výsledkoch školskej inšpekcie potvrdzujú dňa 20. 05. 2024 v Prešove:

- a) za Štátnu školskú inšpekciu, Školské inšpekčné centrum Prešov:

PaedDr. Svetlana Chomjaková

.....

- b) za kontrolovaný subjekt zodpovedný vedúci zamestnanec:

Ing. Slavomír Kožár, MBA

.....

Vyjadrenie vedúceho zamestnanca kontrolovaného subjektu, ktorého sa zistenia týkajú (vedúci zamestnanec môže zaslať písomné vyjadrenie k obsahu správy do 5 dní pracovných od prerokovania):

Ing. Slavomír Kožár, MBA, riaditeľ školy

Stanovisko školského inšpektora k vyjadreniu:

PaedDr. Svetlana Chomjaková, školská inšpektorka

3 PRÍLOHY

1. Dotazník CATCH (grafy)

Graf 1 Podobnosť s typmi žiakov so ŠVVP z ukážky

Graf 2 Percentuálne preferencie typov žiakov so ŠVVP

Graf 3 Postoje žiakov k žiakom so ŠVVP

Graf 4 Reflektovanie emócií žiakov vo vzťahu k žiakom so ŠVVP

Na vedomie

Úsek inšpekčnej činnosti